

Aktuāli lauku iedzīvotājiem – par izmaiņām Meža likumā no 2015.gada 1.janvāra

Zemkopības ministrija atgādina, ka no 2015. gada 1. janvāra stājas spēkā grozījumi Meža likumā, kas nosaka: turpmāk par mežu tiks uzskatītas platības un uz tām tiks attiecināts Meža likums, kurās pārskatāmā vēsturē mežs nav bijis, bet ir izveidojies koku apaugums, kas lielāks par 0,5 ha un kurā koku augstums pārsniedz 5 metrus, un koku skaits ir pietiekami liels (vairāk nekā 1300 vai 1500 koku atkarībā no sugas). Tas attiecas uz bijušajām lauksaimniecībā izmantojamām vai citu kategoriju zemēm. Zemkopības ministrija atgādina, ka no 2015. gada 1. janvāra stājas spēkā grozījumi Meža likumā, kas nosaka: turpmāk par mežu tiks uzskatītas platības un uz tām tiks attiecināts Meža likums, kurās pārskatāmā vēsturē mežs nav bijis, bet ir izveidojies koku apaugums, kas lielāks par 0,5 ha un kurā koku augstums pārsniedz 5 metrus, un koku skaits ir pietiekami liels (vairāk nekā 1300 vai 1500 koku atkarībā no sugas). Tas attiecas uz bijušajām lauksaimniecībā izmantojamām vai citu kategoriju zemēm.

Zemkopības ministrija uzsver, ka jaunais regulējums neuzliek būtisku administratīvo slogu, kā arī neierobežo zemes īpašniekiem iespēju atgriezt zemi atpakaļ lauksaimnieciskai ražošanai.

No 2015. gada 1. janvāra uz šīm platībām, kurās ir izveidojies mežs, pilnībā tiks attiecinātas Meža likuma prasības. Valsts meža dienestam (VMD) būs iespējams

kontrolēt šādu mežu apsaimniekošanu un koksnes ieguvu arī šajās platībās. To nosaka Meža likuma 3. panta pirmās daļas 2. punkts.

Šādi likuma grozījumi bija nepieciešami, lai mazinātu atšķirību starp mežu platībām “de jure” (zeme lietošanas veids zemes kadastrā – mežs) un platībām “de facto” (zemes lietošanas veids dabā – cits). Saskaņā ar valsts statistikas datiem atšķirība starp meža platībām „de jure” un „de facto” ir ap 260 tūkst. ha, no tām 130 tūkst. ha platībā mežaudzes jau atbilst Meža likumā noteiktajam meža jēdzienam. Otrkārt, šie grozījumi bija nepieciešami, lai novērstu dažādu traktējumu un konfliktu iespējas, jo iepriekš bez precīzi noteiktiem kritērijiem, uz ko attiecas Meža likums, saskaņā ar meža definīciju to varēja attiecināt praktiski uz jebkuru koku apaugumu.

Zemkopības ministrija uzsver, ka ne visas ar kokaugiem aizaugušās platības atbildīs Meža likuma 3. panta pirmās daļas 2. punkta nosacījumiem. Minētie Meža likuma grozījumi neattieksies uz krūmājiem un teritorijām, kurās ir ieauguši atsevišķi koki, kā arī teritorijām, kurās koki nav sasnieguši piecu metru augstumu vai kopējā platība ir mazāka par 0,5 ha vai koku skaits ir mazāks par minimāli nepieciešamo. Šajās teritorijās arī turpmāk koku ciršana notiks saskaņā ar MK 2012. gada 8. maija noteikumiem Nr. 309 „Noteikumi par koku ciršanu ārpus meža”.

Meža likuma grozījumi, kuru attiecīgā norma stāsies spēkā 2015. gada 1. janvārī, paredzēja trīs gadu laika periodu zemju īpašniekiem lēmuma pieņemšanai par turpmāko zemes apsaimniekošanas mērķi un atbilstoši tam sakārtotu informāciju zemes kadastra sistēmā. Daudzi zemes īpašnieki šajā laika periodā arī attiecīgu lēmumu ir pieņēmuši, un savas zemes atbrīvojuši no kokaugiem vai reģistrējuši aizaugušās platības kā mežu.

Ja zemes īpašnieks nav paspējis savu zemes lietojumu sakārtot atbilstoši tam noteiktajam zemes lietošanas veidam, to varēs izdarīt arī pēc 2015. gada 1. janvāra.

VMD kā meža apsaimniekošanu un izmantošanu uzraugošā institūcija no 2015. gada 1. janvāra neveiks kampaņveida darbības zemes lietošanas veidu izmainīšanā. Meža likuma 3. panta pirmās daļas normas ieviešanā svarīga būs gan VMD, gan meža īpašnieka darbība un izpratne par veidiem, kādos ir iespējams veikt izmaiņas. Zemes īpašnieka pienākums ir platības, kas lielākas par 0,5 ha un kurās koku augstums ir virs 5 m un mežaudzes šķērslaukums ir vienāds vai lielāks par mežaudzes minimālo šķērslaukumu (koku ir pietiekoši daudz), reģistrēt Meža valsts reģistrā. Pastāv vairāki veidi, kā fiksēt dabā izveidojušos mežaudzi. To iespējams izdarīt, veicot meža inventarizāciju vai iesniedzot VMD pārskatu par meža ieaudzēšanu.

Ja zemes īpašnieka plānos ir kādreiz zemi atgriezt lauksaimnieciskajai ražošanai, Zemkopības ministrija rosina apsvērt iespēju „jauno mežu” reģistrēt kā plantāciju mežu. Mežaudzes reģistrēšana kā plantāciju mežs zemes īpašniekam atvieglos meža apsaimniekošanu, jo uz plantāciju mežiem netiek attiecināta Meža likumā noteiktā koku ciršanas un meža atjaunošanas kārtība, kā arī nav jāmaksā kompensācija par

plantāciju meža atmežošanu, pārveidojot to atpakaļ lauksaimniecības zemē.

Lai zemes īpašniekiem atvieglotu šo kokiem aizaugušo lauksaimniecībā izmantojamo zemi atgriešanu lauksaimnieciskajā ražošanā, Zemkopības ministrija ir izstrādājusi grozījumu projektu MK 2013. gada 5. marta noteikumos Nr. 118 „Kārtība, kādā lauksaimniecībā izmantojamo zemi ierīko mežā, kā arī izsniedz atļauju tās ierīkošanai” (turpmāk – noteikumi Nr. 118), kas izsludināts Valsts sekretāru sanāksmē š.g. 11. decembrī.

Projekts paredz papildināt MK noteikumus Nr. 118 ar jaunu punktu, nosakot, ka līdz 2020. gada 1. janvārim pašvaldības izsniegta atļauja lauksaimniecības zemes ierīkošanai mežā nav nepieciešama, ja tā tiek ierīkota mežā, kas Meža valsts reģistrā reģistrēts kā plantāciju mežs. Šāds regulējums paredz samazināt administratīvo slogu tiem zemes īpašniekiem, kas vēlas atjaunot lauksaimniecības zemi un izmantot to lauksaimnieciskajai ražošanai. Kārtību, kādā tiek reģistrēti plantāciju meži, nosaka MK 2012. gada 2. maija noteikumi Nr. 308 „Meža atjaunošanas, meža ieaudzēšanas un plantāciju meža noteikumi”.

Informāciju sagatavoja:

Dagnija Muceniece

Preses un sabiedrisko attiecību nodaļas vadītāja

tālrunis: 67027070, mob.: 26534104

e-pasts: Dagnija.Muceniece@zm.gov.lv